

Raport z realizacji zadania „Rozwój modelowego klastra lokalnych działań pro-czytelniczych” 2018-01-28

Rozwój modelowego klastra lokalnych działań pro-czytelniczych.

Projekt Polskiej Izby Książki współfinansowany przez Instytut Książki w ramach Programu Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego „Partnerstwo dla książki”.

Raport z realizacji zadania stworzenia modelowego klastra lokalnych działań wspierających czytelnictwo, zainicjowanych przez i skupionych wokół księgarni. Zadanie realizowane było między lipcem a grudniem 2018 roku z podziałem na etapy – zgodnie z wnioskowanym harmonogramem.

ETAP I

1. Wybranie lokalizacji - Parczew
2. Wybór lokalnej księgarni, spotkanie z lokalnymi księgarzami i pozyskanie do współpracy przy projekcie:

Stara Księgarnia, Witmar S.C.
ul. Warszawska 1, 21-200 Parczew
tel. 83 354 19 44, kom. 604 86 86 25
mail: dziobi5@wp.pl

3. Analiza przedsiębiorstw zlokalizowanych w Parczewie z potencjałem, który pozwala na udział w projekcie; wybór trzech firm i zaproszenie ich do współpracy.

ETAP II

Parczew – Eksploracja, wizja lokalna i sonda uliczna

ZAŁOŻENIA: Jednodniowa wizyta w Parczewie. Minimum 10 krótkich rozmów z mieszkańcami, min. 2 odwiedzone instytucje

CEL: Poznanie miasta i jego mieszkańców. Zapoznanie się z opiniami i potrzebami mieszkańców względem czytelnictwa i lokalnej księgarni.

EFEKT: Przygotowanie materiałów projektowych (w tym ankiet dla mieszkańców) oraz promujących Wieczór Literacki (plakaty, ulotki, komunikaty w lokalnych mediach).

Raport z realizacji zadania „Rozwój modelowego klastra lokalnych działań pro-czytelniczych” 2018-01-28

Wybranie newralgicznych miejsc i kanałów komunikacji z mieszkańcami. Przygotowanie tematów i ćwiczeń na Wieczór Literacki.

Realizacja pierwszego etapu została przedłużona z uwagi na godziny otwarcia odwiedzanych instytucji oraz możliwości czasowe rozmówców.

W ramach wizji odwiedzone zostały **najważniejsze instytucje kultury działające w mieście:**

- **Parczewski Dom Kultury**
(kontakt z Panią dyrektorką Krystyną Kodym, 604 352 373)

PARCZEWSKI DOM KULTURY

- **Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna**
(kontakt z Panem dyrektorem Marianem Kowalskim, 83 355 12 44)

Raport z realizacji zadania „Rozwój modelowego klastra lokalnych działań pro-czytelniczych” 2018-01-28

MIEJSKO GMINNA BIBLIOTEKA PUBLICZNA W PARCZEWIE

- **Powiatowa Biblioteka Publiczna, Centrum Kultury**
(kontakt z Panią dyrektor Bogumiłą Sarnowską – 83 355 15 76)

POWIATOWA BIBLIOTEKA PUBLICZNA, CENTRUM KULTURY – PARCZEW

Instytucje aktywnie uczestniczą, organizują lub współorganizują wydarzenia i działania oświatowo-kulturalne Parczewa, są **otwarte na współpracę w ramach projektu uczestnictwa w programie motywacji do czytania oraz rewitalizacji księgarni.**

Raport z realizacji zadania „Rozwój modelowego klastra lokalnych działań pro-czytelniczych” 2018-01-28

Z uwagi na sytuację zastaną i otwartość mieszkańców Parczewa zdecydowano się na przeprowadzenie w miejsce 10 krótkich sond ulicznych, **6 rozmów – wywiadów** (trwających od 30 min do godziny). W rozmowach udział wzięli **przedstawiciele instytucji kultury i mieszkańcy miasta**. Podjęte rozmowy miały na celu zebranie informacji o życiu kulturalnym lokalnej społeczności, ich aktywnościach i potrzebach związanych z kulturą i czytelnictwem. Wizja wykazała, że **najbardziej aktywną grupą Parczewian są osoby, które zakończyły już właściwą karierę zawodową (emeryci i renciści), osoby bezrobotne oraz dzieci i młodzież w wieku szkolnym**. To właśnie te grupy są największymi beneficjentami (a czasem inicjatorami) akcji i wydarzeń kulturalnych organizowanych w mieście. Powstająca koncepcja rewitalizacji księgarni jako centrum działań pro-czytelniczych powinna być w dużej mierze skierowana właśnie do tych grup. To ci mieszkańcy będą aktywistami działań zmierzających do wzrostu zainteresowania czytaniem mieszkańców Parczewa.

Rozmowy z mieszkańcami umożliwiły **zebranie pierwszych pomysłów związanych ze stworzeniem księgarni jako centrum pro-czytelniczego** :

- Kącik czytelniczy
- Kawa w księgarni
- Spotkania autorskie
- Współpraca z bibliotekami

Ostateczna **treść ankiety (lista pomysłów rewitalizacyjnych) powstała w wyniku prac warsztatowych przeprowadzonych w trakcie drugiego etapu projektu**. A sama ankieta zrealizowana została na zakończenie spotkania-warsztatu z mieszkańcami.

Każdy z pomysłów, podczas konsultacji z mieszkańcami (drugi etap projektu) oceniony został przez pryzmat 4 kryteriów:

1. Realność wprowadzenia w życie
2. Przydatność, dla grupy docelowej
3. Atrakcyjności pomysłu
4. Wpływ na zwiększenie czytelnictwa

Na podstawie rozmów i informacji zebranych podczas wizji lokalnej ustalono, że podstawowymi **kanałami komunikacji informującym mieszkańców o projekcie rewitalizacji księgarni będą**:

1. **promocyjne wsparcie Urzędu Miejskiego** w Parczewie,
2. **plakaty informacyjne**: umieszczone w odwiedzonych podczas wizji instytucjach kultury oraz w newralgicznych miejscach miasta, w których znajdują się słupy informacyjne,
3. **fanpage'e (Facebook) i strony www odwiedzonych podczas wizji instytucji**,
4. **lokalne media i prasa** – Radio Lublin, Wspólnota Parczewska, Kurier Lubelski, Gazeta Wyborcza Lublin, Dziennik Wschodni (nastąpiło już nawiązanie kontaktu z przedstawicielami mediów),
5. **„szeptanka”** – pracownicy lokalnych instytucji kultury, ustnie będą informować mieszkańców o projekcie.

Raport z realizacji zadania „Rozwój modelowego klastra lokalnych działań pro-czytelniczych” 2018-01-28

To poprzez te kanały przekazana zostanie **informacja o warsztatach-konsultacjach z mieszkańcami.**

Dodatkowo w ramach wizyty w Parczewie odwiedzona została **STARA KSIĘGARNIA, która miała stać się centrum lokalnej pro-czytelniczej kultury.** W trakcie wizji weryfikowano, czy lokal spełnia wymogi do przeprowadzenia w nim drugiego etapu projektu – spotkania konsultacyjnego, warsztatów kreatywnych z mieszkańcami Parczewa. **Lokal okazał się za mały na planowane konsultacje społeczne** – powstała konieczność znalezienie innej lokalizacji.

Ostatnim z odwiedzonych miejsc był Urząd Miejski. W wyniku rozmowy biuro promocji miasta obiecał **wsparcie promocyjne projektu**, jak również zobowiązało się do **udostępnienia sali konferencyjnej Urzędu Miasta na przeprowadzenie konsultacji społecznych.**

URZĄD MIASTA – SALA KONFERENCYJNA

Dodatkowo rozmowa z przedstawicielką Urzędu pozwoliła **zweryfikować i doprecyzować listę potencjalnych partnerów biznesowych projektu.**

Lista potencjalnych partnerów biznesowych:

1. ELPAR
2. HUTA SZKŁA
3. OGRODNICTWO SIDOR
4. NADLESNICTWO (Sosnowica)
5. ALMA – wytwórnia ciastek i cukierków
6. SOBANEK – Mrówka
7. IZDEBSKI – stolarz
8. BEST – przetwórstwo ziemniaków
9. SPOMLEK
10. Parczew – wytwórnia octu i musztardy

Zebrane informacje pozwoliły na przygotowanie programu warsztatów, jak również stworzenie **ankiety ewaluacyjnej dla mieszkańców**, która została rozdana uczestnikom podczas warsztatu opisanego w kolejnym etapie.

Raport z realizacji zadania „Rozwój modelowego klastra lokalnych działań pro-czytelniczych” 2018-01-28

ETAP III

CEL: Dostarczenie niezbędnych informacji do stworzenia planu i rozpoczęcia prac rewitalizacyjnych.

EFEKT: Propozycja planu rewitalizacji lokalnej księgarni w oparciu o pomysły mieszkańców, do dalszego omówienia w gronie eksperckim. Opracowanie wyników ankiet oczekiwania mieszkańców.

Wytyczne do analizy zostały zebrane w ramach drugiego etapu prac projektowych, w trakcie którego przeprowadzono (1) **warsztat kreatywny z uczniami Szkoły Podstawowej Nr 1 im. Tadeusza Kościuszki** oraz (2) **konsultacje społeczne z mieszkańcami przybyłymi na spotkanie.**

(1) Warsztat kreatywny z uczniami Szkoły Podstawowej Nr 1 im. Tadeusza Kościuszki

Analiza moodboardów przygotowanych przez dzieci wykazała, że uczniowie są otwarci na nową inicjatywę, a pomysł rewitalizacji księgarni bardzo im się podoba.

W ich wizjach nowa STARA KSIĘGARNIA powinna być **miejscem o luźnej, niezobowiązującej atmosferze** przyjaznej dla odwiedzających. Zdaniem uczniów **zachęcać powinna już od wejścia**, przyciągając przechodniów **kolorowym lub neonowym szyldem i ciekawą wystawą.**

Uczniowie chcieliby znaleźć w niej **przyjazną i otwartą obsługę oraz niezobowiązujący wystrój.** Księgarnia powinna **rozbrzmiewać dźwiękami cichej muzyki** lub posiadać kącik muzyczny oraz być **miejscem przyjaznym dla zwierząt.**

W księgarni powinna znaleźć się przestrzeń do spędzania czasu z **wygodnymi pufami, stołem do gier planszowych, możliwością wypicia ciepłego kakao, kawy lub herbaty.** Istotny dla młodych klientów jest **dostęp do internetu i komputera oraz**

Raport z realizacji zadania „Rozwój modelowego klastra lokalnych działań pro-czytelniczych” 2018-01-28

możliwość ładowania telefonu komórkowego. Dodatkowo uczniowie chcieliby mieć w księgarni **wydzielony „cichy kącik”** do spokojnego czytania z **wygodnym fotelem**. Książki powinny być ułożone **na półkach wedle działów**, a młodzi klienci powinni móc sięgać po książki z najwyższych półek dzięki **małym drabinkom lub schodkom**. W księgarni powinna znajdować się również **toaleta**. Prócz książek księgarnia powinna **sprzedawać również zabawki i słodycze**. Ciekawym pomysłem wydaje się też **mapa świata**, zawieszona na ścianie księgarni, do której doczepiać można zabytki charakterystyczne dla poszczególnych miast świata.

W procesie kreatywnym uczniowie wskazywali też bardziej abstrakcyjne rozwiązania np.: umieszczenie w księgarni sklepu spożywczego (Biedronki) lub małej restauracji, wstawienie basenu z rekinami, czy przygotowanie stanowisk do grania w gry komputerowe.

(2) Konsultacje społeczne z mieszkańcami przybyłymi na spotkanie
Konsultacje z mieszkańcami, zostały przeprowadzone w formie ankiety,
przygotowanej po pierwszym etapie projektu. Służyła ona ocenie pomysłów związanych z rewitalizacją STAREJ KSIĘGARNI zgromadzonych podczas wizji lokalnej (etap 1).

Raport z realizacji zadania „Rozwój modelowego klastra lokalnych działań pro-czytelniczych” 2018-01-28

Stara Księgarnia - ocena pomysłów					
Prosimy Państwa o podzielenie się opinią i ocenę następujących pomysłów. Do oceny należy użyć skalej skali 1-6					
		Czy podoba się Pani/Panu ten pomysł?	Czy Pani/Pana zdaniem ten pomysł łatwo wprowadzić w życie? Czy jest realny do wykonania?	Czy to rozwiązanie zachęci Panią/Pana do odwiedzenia księgarni i sięgnięcia po książkę?	
		1 - zupełnie nieatrakcyjny, nie podoba mi się 6 - bardzo dobry pomysł, bardzo mi się podoba	1 - zupełnie nierealny, trudny do wykonania 6 - bardzo realny, łatwy do wykonania, wprowadzenia w	1 - zupełnie nie 6 - tak, bardzo!	
WYSTĄPIENIA I WYKONANIA	1	Kolorowa księgarnia – kolorowe ściany, kolorowe meble			
	2	Kącik czytelniczy: kanapa lub wygodne fotele			
	3	Kawa w księgarni			
	4	Kącik z zabawkami dla dzieci			
	5	Duży stół na warsztaty, spotkania			
AKCJE I INICJATYWY	6	Spotkania autorskie, w tym spotkania z lokalnymi artystami i twórcami, wystawy			
	7	Współpraca z bibliotekami, wspólne promowanie nowości, autorów			
	8	Zajęcia dla dzieci – warsztaty kreatywno-literackie			
	9	Comiesięczne wspólne czytanie: rodzice – dzieciom, seniorzy-wnukom			
	10	Spotkania krajoznawcze i promocja publikacji lokalnych – o ziemi Parczewskiej			
	11	Coroczny konkurs na opowiadania – dla uczniów szkół podstawowych i średnich			
	12	Wykłady tematyczne – np. dietetyk, podróżnik			
	13	Wieczory gier planszowych			
PROMOCJE	14	20% zniżki z okazji urodzin			
	15	Dotychczas książki za pół ceny			
	16	Raz w miesiącu akcja: "Książka dla przyjaciela" (5% zniżki za zakup 2 książki)			

Raport z realizacji zadania „Rozwój modelowego klastra lokalnych działań pro-czytelniczych” 2018-01-28

MOJ POMYSŁ	Jeśli mają Państwo inne pomysły, prosimy o zapisanie ich poniżej: ----- -----	
ROK URODZENIA		
PŁEĆ	a. kobieta	b. mężczyzna
WYSZKAŁCENIE	a. podstawowe b. zawodowe c. średnie d. wyższe	
ILOŚĆ PRZECZYTANYCH W OSTATNIM ROKU KSIĄZEK		

Strona 2 z 2

W ankiecie badani byli **proszeni o ocenienie pomysłów na rewitalizację w ramach 3 kategorii:**

1. Wystrój i aranżacja,
2. Akcje i inicjatywy,
3. Promocje.

Każdy z **16 pomysłów oceniali w kontekście trzech aspektów:**

1. Ogólna ocena pomysłu,
2. Realność wprowadzenia pomysłu w życie,
3. Wpływ na wzrost czytelnictwa.

Oceny dokonywali **używając 6 stopniowej skali szkolnej**, w której: 1 – nie podoba, nie realny, bez wpływu a 6 – podoba, realny, ma wpływ.

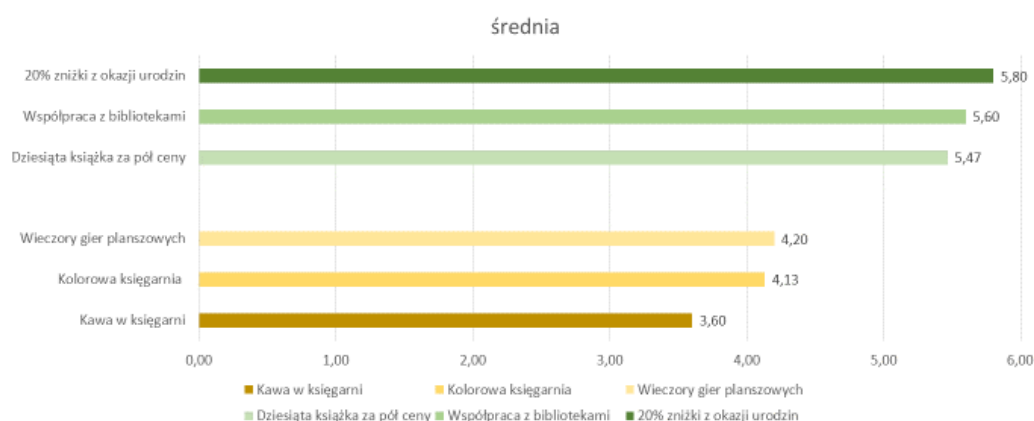
Raport z realizacji zadania „Rozwój modelowego klastra lokalnych działań pro-czytelniczych” 2018-01-28

Dodatkowo badani otrzymali **możliwość zgłoszenia dodatkowych pomysłów na rewitalizację księgarni.**

Zebrane informacje **nie miały charakteru reprezentatywnego.** Zgodnie z założeniem badania, w ankiecie miały wziąć udział **osoby, które zdecydują się przyjść na spotkanie konsultacyjne.**

Na spotkaniu ankietę wypełniło **15 osób, mieszkańców Parczewa.** W większości były to **osoby zawodowo związane z edukacją i kulturą:** nauczyciele, bibliotekarze i przedstawiciele ośrodków kultury, jak również **rodzice uczniów** odwiedzanej szkoły. W znacznej większości (10/15 przypadków) były to **osoby, które czytają przynajmniej 10 książek rocznie.**

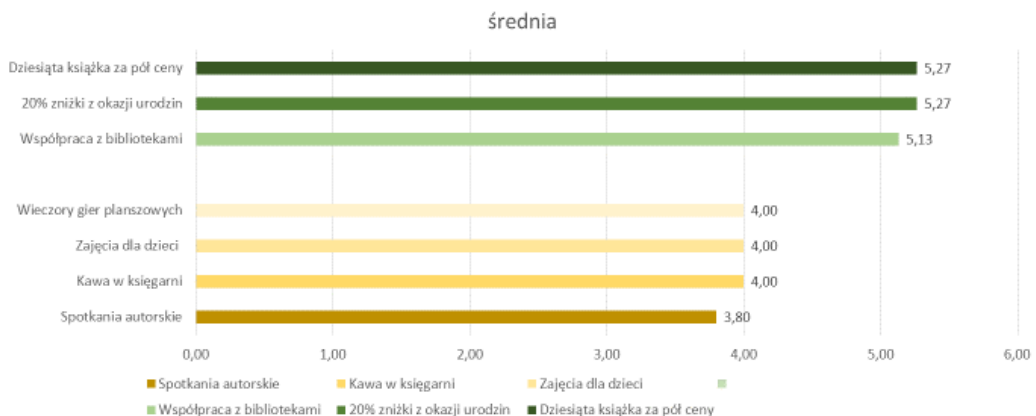
Ogólna ocena pomysłu

Jako najlepsze ocenione zostały pomysły: 20% zniżki z okazji urodzin (średni wynik 5,80), współpraca z bibliotekami (5,60) oraz dziesiąta książka za pół ceny (5,47). Za najgorsze pomysły badani uznali: wieczory gier planszowych (4,20), pomysł na kolorową księgarnię (4,13) oraz możliwość podawania kawy w księgarni (3,60).

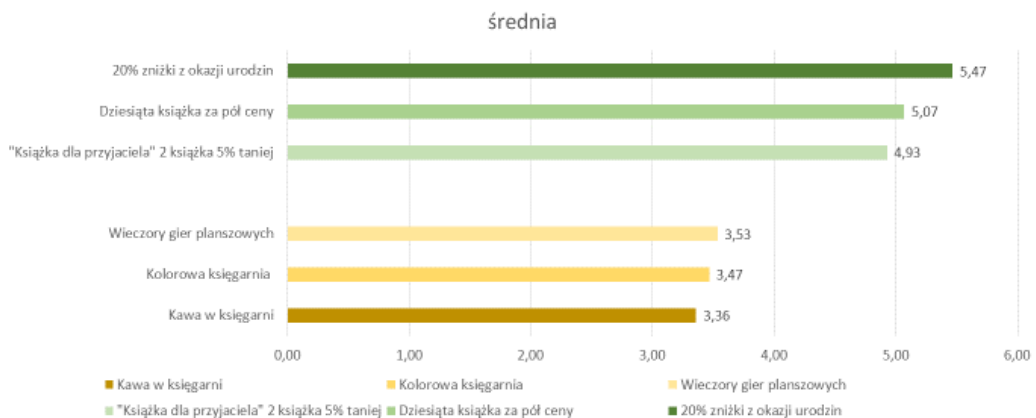
Raport z realizacji zadania „Rozwój modelowego klastra lokalnych działań pro-czytelniczych” 2018-01-28

Realność wprowadzenia pomysłu w życie

Za najbardziej realny pomysł badani uznali: możliwość otrzymania 10 zakupionej w księgarni książki za pół ceny (5,27) oraz możliwość uzyskania 20% zniżki na zakupy książki z okazji urodzin (5,27). Dodatkowo badani wskazują też, że łatwo będzie nawiązać STAREJ KSIEGARNI współpracę z bibliotekami (5,13). Za dość trudne do wprowadzenia badani uznali: wieczory gier planszowych (4,00), organizację zajęć dla dzieci (4,00), wprowadzenie kawy do księgarni (4,00) oraz spotkania autorskie (3,80). Warto zauważyć jednak, że tylko ostatnia z wymienionych pozycji uzyskała średni wynik niższy niż 4,00.

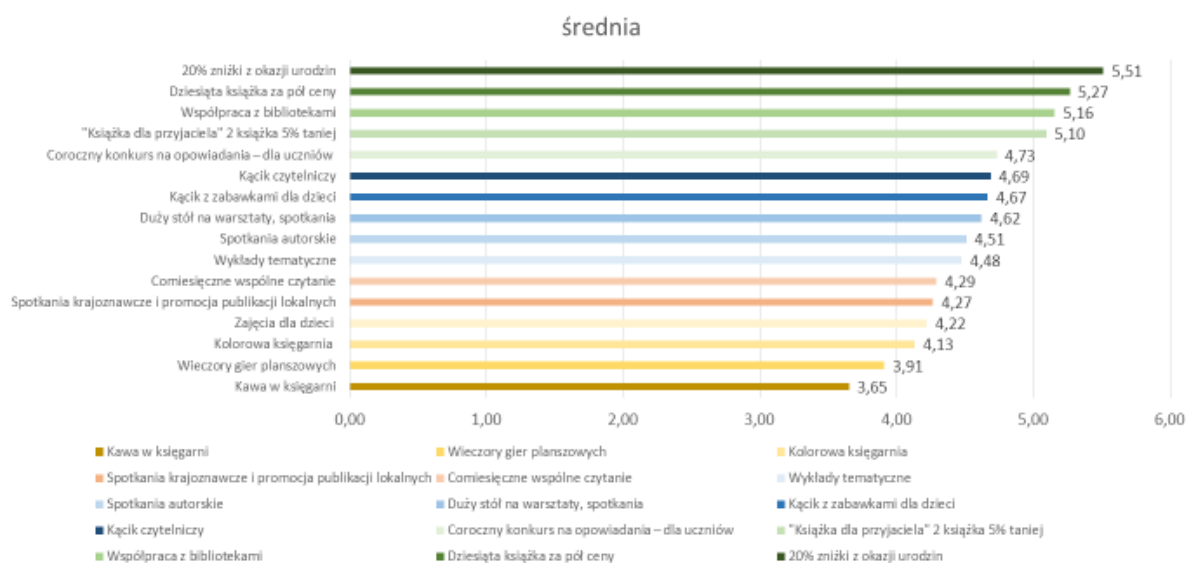
Wpływ na wzrost czytelnictwa

Raport z realizacji zadania „Rozwój modelowego klastra lokalnych działań pro-czytelniczych” 2018-01-28

Zdaniem badanych największy wpływ na wzrost czytelnictwa będą miały akcje promocyjne organizowane w STAREJ KSIĘGARNI: 20% zniżki z okazji urodzin (średni wynik 5,47), dziesiąta książka za pół ceny (5,07) oraz „książka dla przyjaciela” 2 książki 5% taniej (4,93). Na rozwój czytelnictwa ich zdaniem nie wpłynie: organizacja wieczorów gier planszowych (3,53), pomysł na kolorową księgarnię (3,47) oraz wprowadzenie kawy (3,36).

Ranking pomysłów

Zestawienie pomysłów w ogólnym rankingu jasno pokazuje, że **mieszkańcy Parczewa liczą, że po renowacji STARA KSIĘGARNIA wprowadzi akcje promocyjne** (20% zniżki z okazji urodzin, dziesiąta książka za pół ceny oraz „książka dla przyjaciela” 2 książki 5% taniej), jak również **rozpocznie współpracę z bibliotekami**. Za najmniej atrakcyjne uznane zostały pomysły związane z wystrojem (kolorowa księgarnia), organizacją czasu klientów (wieczory gier planszowych) oraz zagospodarowaniem wnętrza księgarni (kawa w księgarni).

W wyniku przeprowadzonych prac ustalono, (1) że proces rewitalizacji STAREJ KSIĘGARNI powinien opierać się na **przemysłanej i dobrze zorganizowanej strategii promocyjnej**. Istotne wydaje się to aby właściciele księgarni dołożyli wszelkich starań do utworzenia programów lojalnościowych i akcji zachęcających do kupienia więcej niż jednego egzemplarza książki. (2) Dodatkowo rewitalizacji powinno zostać poddane **wnętrze księgarni**, które miałyby sprzyjać wygodnemu obcowaniu z książką i literaturą: kącik czytelniczy, kącik dla dzieci, duży stół na spotkania i warsztaty. (3) Warto wspomnieć również o **aktywizacji księgarni i jej włączeniu w życie**

Raport z realizacji zadania „Rozwój modelowego klastra lokalnych działań pro-czytelniczych” 2018-01-28

kulturalne miasta i mieszkańców. Parczewianie chcieli by mieć miejsce, które organizowało by spotkania autorskie, sesje wspólnego czytania, czy promocje lokalnych publikacji i autorów.

Aby wypełnić potrzeby mieszkańców **rekomendowaliśmy:**

- Utworzenie programów lojalnościowych (np. zniżki urodzinowe, 10 książka gratis) i akcji zachęcających do kupienia więcej niż jednego egzemplarza książki (np. im więcej kupisz, tym mniej zapłacisz).
- Powrót do zwyczajowej nazwy księgarni: STARA KSIĘGARNIA.
- Stworzenie nowego szyldu (neonu) księgarni i remont elewacji.
- Przystosowanie witryny wystawienniczej (dużej sali) do ekspozycji książek.
- Konsultacje z zakresu tworzenia ekspozycji, które przeprowadzimy.
- Przeznaczenie dużej sali lokalu (sala po prawej z witryną) na potrzeby ekspozycji książek.
- Wstawienie do dużej sali stołu warsztatowego, który mógłby, poza czasem trwania warsztatów służyć jako dodatkowe miejsce ekspozycji książek.
- Ułożenie książek wedle kategorii tematycznych.
- Zapewnienie drabinki dla niższych klientów i dzieci – osób chcących sięgać samodzielnie do najwyższych półek.
- Stworzenie „cichego kącika” w dużej sali, nieopodal witryny (wygodny fotel, lampka, kontakt).
- Przeniesienie towarów nie będących książkami do pozostałych sal lokalu.
- Rozpoczęcie minimum jednej akcji lub inicjatywy czytelniczej, np. spotkań z lokalnymi autorami, sesji wspólnego czytania, corocznego konkursu literackiego dla najmłodszych.
- Założenie strony internetowej nowej STAREJ KSIĘGARNI.
- Stworzenie profilu Facebook STAREJ KSIĘGARNI, na którym prezentowane będą nowości, polecane będą książki oraz promowane organizowane w księgarni akcje, wydarzenia i inicjatywy.

ETAP IV

Wszystkie zmiany jakie miały zajść w księgarni oraz dokładny pomysł na to jaki kształt ma przybrać modelowy klaster lokalnych działań na rzecz czytelnictwa poprzedziły **konsultacje społeczne**, które zrealizowaliśmy pod koniec września w Szkole Podstawowej nr 1 im. Tadeusza Kościuszki w Parczewie. Wzięli w nich udział zarówno młodszy, jak i starsi mieszkańcy miasta.

Wypełnianie oczekiwań mieszkańców

Analiza potrzeb mieszkańców Parczewa, które zebraliśmy podczas konsultacji społecznych wykazała, że proces rewitalizacji STAREJ KSIĘGARNI powinien opierać się na **przemysłanej i dobrze zorganizowanej strategii promocyjnej**. Istotne wydało się

Raport z realizacji zadania „Rozwój modelowego klastra lokalnych działań pro-czytelniczych” 2018-01-28

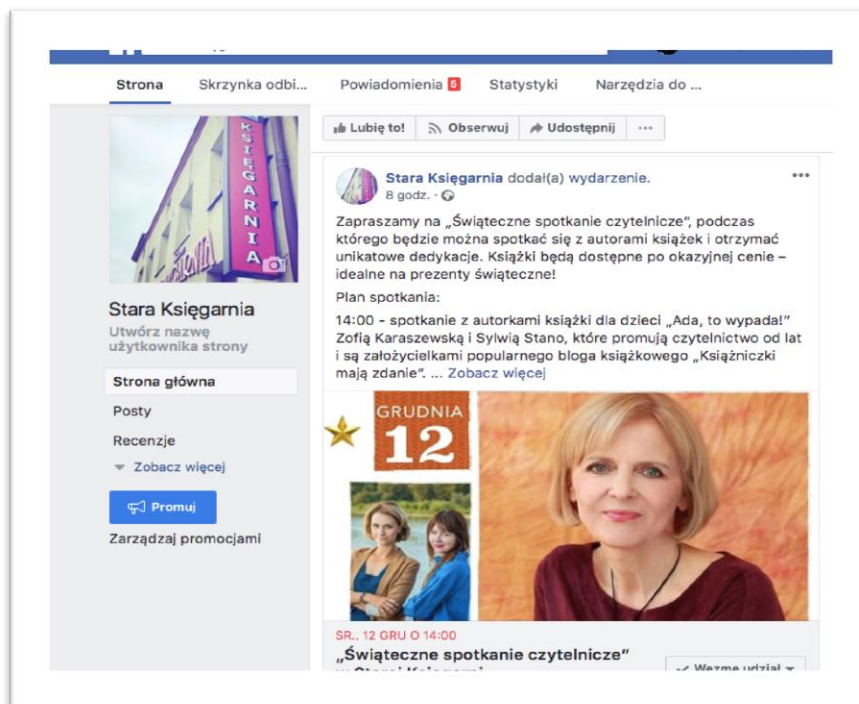
to aby właściciel księgarni dołożył wszelkich starań do utworzenia programów lojalnościowych i akcji zachęcających do kupienia więcej niż jednego egzemplarza książki.

Oczekiwanie:

- Stworzenie profilu Facebook STAREJ KSIĘGARNI, na którym prezentowane będą nowości, polecane będą książki oraz promowane organizowane w księgarni akcje, wydarzenia i inicjatywy.

Podjęte działania:

Odpowiadając na tę potrzebę założony został fanpage STAREJ KSIĘGARNI na Facebooku. Właściciel księgarni obiecał założyć konto na Facebooku i przejąć prowadzenie strony przy wsparciu syna.

Oczekiwanie:

- Rozpoczęcie minimum jednej akcji lub inicjatywy czytelniczej, np. spotkań z lokalnymi autorami, sesji wspólnego czytania, corocznego konkursu literackiego dla najmłodszych.

Podjęte działania:

Wydarzeniem, które ma zapoczątkować przemianę będzie „Świąteczne spotkanie czytelnicze”, podczas którego będzie można spotkać się z autorami książek i otrzymać unikatowe dedykacje. Książki będą dostępne po okazyjnej cenie – idealne na prezenty świąteczne!

Raport z realizacji zadania „Rozwój modelowego klastra lokalnych działań pro-czytelniczych” 2018-01-28

Plan spotkania:

14:00 - spotkanie z autorkami książki dla dzieci „Ada, to wypada!” Zofią Karaszewską i Sylwią Stano, które promują czytelnictwo od lat i są założycielkami popularnego bloga książkowego „Książniczki mają zdanie”.

16:00 - spotkanie z Małgorzatą Gutowską-Adamczyk, autorką bestsellerowego cyklu powieściowego „Cukiernia pod Amorem”.

Pomiędzy tymi dwoma wydarzeniami o idei lokalnych klastrów pro-czytelniczych opowie Prezes Zarządu Polskiej Izby Książki Włodzimierz Albin.

Oczekiwanie:

- stworzenie nowego szyldu (neonu) księgarni i remont elewacji.
- Rewitalizacja **wnętrza księgarni**, które miałyby sprzyjać wygodnemu obcowaniu z książką i literaturą: kącik czytelniczy, kącik dla dzieci, duży stół na

Raport z realizacji zadania „Rozwój modelowego klastra lokalnych działań pro-czytelniczych” 2018-01-28

spotkania i warsztaty. Przystosowanie witryny wystawienniczej (dużej sali) do ekspozycji książek.

Podjęte działania:

Skontaktowaliśmy właściciela księgarni z architektem z Zamościa, który zajmie się remontem elewacji oraz zmianami wewnątrz księgarni.

Oczekiwanie:

- Utworzenie programów lojalnościowych (np. zniżki urodzinowe, 10 książka gratis) i akcji zachęcających do kupienia więcej niż jednego egzemplarza książki (np. im więcej kupisz, tym mniej zapłacisz).

Podjęte działania:

Na spotkaniu świątecznym można będzie kupić książkę z rabatem oraz dostać unikatowy autograf.

Oczekiwanie:

- Powrót do zwyczajowej nazwy księgarni: STARA KSIĘGARNIA.

Podjęte działania:

Właściciel księgarni obiecał wrócić do zwyczajowej nazwy księgarni. Zależy mu, żeby jego księgarnia kojarzyła się na nowo z książkami, a nie artykułami papierniczymi i zabawkami.

LOKALNY BIZNES

Celem projektu było z jednej strony przywrócenie dawnej roli księgarni, a z drugiej - przystosowanie ich do wyzwań jakie niesie nowoczesność i zmieniające się podejście do czytania. Ponieważ klastery działań pro-czytelniczych może działać wyłącznie przy wsparciu lokalnego biznesu - stąd współpraca z lokalnymi przedsiębiorcami.

Z kilkunastu dużych firm wskazanych przez samorząd na maile i telefony zareagowała jedna.

Na spotkaniu we wrześniu dyrektor fabryki octu i musztardy „Parczew” obiecał wsparcie klastra i zakup bonów dla pracowników, które przy wsparciu logistycznym Fundacji Powszechnego Czytania miały być później wymieniane w księgarni na nowości czytelnicze. Mimo wielokrotnych rozmów i prób rozwiązania nieoczekiwanego problemu, nie udało się zrealizować tego zamierzenia: Dyrektor fabryki spotkał się z negatywnym stosunkiem pracowników do tej idei.

Zaplanowano rozeznanie problemu i spotkanie przedstawicieli Polskiej Izby Książki z pracownikami tego jak i innych przedsiębiorstw w Parczewie.

PROMOCJA PROJEKTU W REGIONIE

Raport z realizacji zadania „Rozwój modelowego klastra lokalnych działań pro-czytelniczych” 2018-01-28

O spotkaniu świątecznym został poinformowany urząd, instytucje kultury oraz lokalne media. Informacja prasowa została wysłana do:

- Radia Lublin
- Agory - oddział w Lublinie
- Wspólnoty parczewskiej
- Dziennika Wschodniego

<https://www.dziennikwschodni.pl/parczew/parczew-stara-ksiegarnia-w-nowej-odslonie.n,1000232577.html>

The screenshot shows the website of Dziennik Wschodni. The main article is titled "Polska Izba Książki zrealizuje swój pilotażowy program w Starej Księgarni w Parczewie. Miejsce ma się stać ważnym centrum kultury na mapie miasta." The article discusses the project of turning the old bookstore into a local cultural center. It mentions that the project is a pilot program and that the bookstore will become a place for meetings and discussions. The article also mentions that the project is supported by the local community and that the bookstore will be a place where people can find books and learn about local culture. The article is dated 09-28 and has 12 comments.

ETAP V

Ocena efektów rewitalizacji.

→ Ewaluacja została przygotowana w oparciu o przyjęty plan i efekt warsztatów z mieszkańcami

CEL: Poznanie opinii i oceny mieszkańców związanych z dokonanymi zmianami.
Zebranie pomysłów na dalszy rozwój lokalnej księgarni.

EFEKT: Ewaluacja projektu.

Jednym z elementów realizacji V etapu było zorganizowanie wydarzenia: **Świątecznego spotkania czytelniczego**. Odbyło się ono **12.12.2018 w STAREJ KSIĘGARNI**. Wydarzenie promowane było w lokalnych mediach, zaprzyjaźnionych ośrodkach kultury (plakaty promujące wydarzenie) oraz na nowo powstałej stronie FACEBOOK STAREJ KSIAGARNI.

Raport z realizacji zadania „Rozwój modelowego klastra lokalnych działań pro-czytelniczych” 2018-01-28

Podczas spotkania można było **spotkać się z autorami książek** (Małgorzatą Gutowską-Adamczyk, Zofią Karaszewską i Sylwią Stano) i otrzymać unikatowe dedykacje, jak **również dokonać zakupu książek po okazji świątecznej cenie**. W wydarzeniu wzięł również udział Prezes Zarządu Polskiej Izby Książki Włodzimierz Albin, który opowiedział o idei lokalnych klastrów pro-czytelniczych.

Raport z realizacji zadania „Rozwój modelowego klastra lokalnych działań pro-czytelniczych” 2018-01-28

Podczas spotkania uczestnicy zostali poproszeni o **wypełnienie ankiet, które służył ewaluacji przeprowadzonych w KSIĘGARNI zmian**, jak również miały zebrać ew. dodatkowe pomysły na przyszłe zmiany.

Raport z realizacji zadania „Rozwój modelowego klastra lokalnych działań pro-czytelniczych” 2018-01-28

Stara Księgarnia - ewaluacja			
Prosimy Państwa o ocenę zmian, które zaszły w księgarni. Do oceny należy użyć skali 1-6			
		Czy podoba się Pani/Panu ten pomysł?	Czy Pani/Pana zdaniem pomysł został dobrze zrealizowany?
		1 - zupełnie nieatrakcyjny, nie podoba mi się 6 - świetny pomysł, bardzo mi się podoba	1 - zupełnie nierealny, trudny do wykonania 6 - bardzo realny, łatwy do wykonania, wprowadzenia w życie
			Czy to rozwiązanie zachęci Panią/Pana do odwiedzenia księgarni i sięgnięcia po książkę? 1 - zupełnie nie 6 - tak, bardzo!
1	Profil Facebook STAREJ KSIĘGARNI		
2	Spotkanie z autorką (Małgorzatą Gutowską-Adamczyk)		
3	Spotkanie z autorkami (Zofią Karaszewską i Sylwią Stano)		
4	Promocja świąteczna na zakup książek		
5	Powrót do nazwy STARA KSIĘGARNIA		
6	Organizacja Świątecznego spotkania czytelniczego		
OPINIA	Co podoba się Państwu najbardziej i dlaczego? A może czegoś wciąż brakuje?		
ROK URODZENIA			
PŁEĆ	a. kobieca	b. męczyzna	
WYKSZTAŁCENIE	a. podstawowe b. zawodowe c. średnie d. wyższe		
KATEGORIA PRZECZYTYANYCH W OSTATNIM ROKU KSIĄŻEK			

Strona 1 z 1

W ankiecie badani byli **proszeni o ocenienie 6 zrealizowanych pomysłów:**

1. Profil Facebook STAREJ KSIĘGARNI
2. "Spotkanie z autorką (Małgorzatą Gutowską-Adamczyk)"
3. "Spotkanie z autorkami (Zofią Karaszewską i Sylwią Stano)"
4. Promocja świąteczna na zakup książek
5. Powrót do nazwy STARA KSIĘGARNIA
6. Organizacja Świątecznego spotkania czytelniczego

Każdy z nich oceniali w kontekście trzech aspektów:

4. Ogólna ocena pomysłu,

Raport z realizacji zadania „Rozwój modelowego klastra lokalnych działań pro-czytelniczych” 2018-01-28

5. Zadowolenie ze stopnia realizacji pomysłu,
6. Wpływ pomysłu na chęć odwiedzenia księgarni i kupienia książki.

Oceny dokonywali **używając 6 stopniowej skali szkolnej**, w której: 1 – nie podoba, pomysł źle zrealizowany, nie zachęca a 6 – podoba, pomysł dobrze zrealizowany, zachęca.

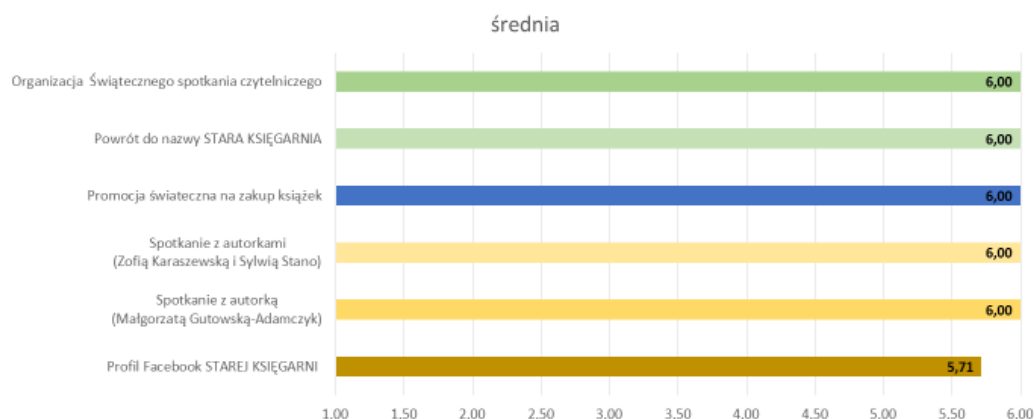
Dodatkowo badani otrzymali **możliwość zgłoszenia dodatkowych pomysłów na dalsze działania**.

Zebrane informacje **nie miały charakteru reprezentatywnego**. Zgodnie z założeniem badania, w ankiecie miały wziąć udział **osoby, które zdecydują się przyjść na spotkanie**.

Na spotkaniu ankietę wypełniło **8 osób, mieszkańców Parczewa**. W większości były to **osoby zawodowo związane z edukacją i kulturą**: nauczyciele, bibliotekarze i przedstawiciele ośrodków kultury. Były to **osoby, które czytają przynajmniej 10 książek rocznie**.

Ankiety pokazały, że mieszkańca Parczewa podobają się wprowadzane zmiany.

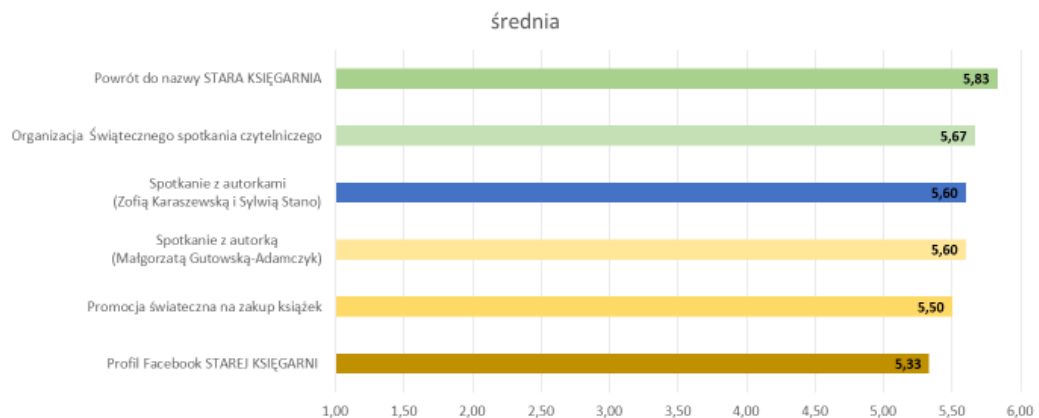
Ogólna ocena pomysłu

Jako najlepsze ocenione zostały pomysły: Organizacja Świątecznego spotkania czytelniczego, Powrót do nazwy STARA KSIĘGARNIA, Spotkanie z autorkami (Zofią Karaszewską i Sylwią Stano), Spotkanie z autorką (Małgorzatą Gutowską-Adamczyk), Promocja świąteczna na zakup książek. Wszystkie powyższe pomysły uzyskały maksymalną oceną (średni wynik 6). Wysoko jednak nie maksymalnie oceniony został Profil Facebook STAREJ KSIĘGARNI (5,71).

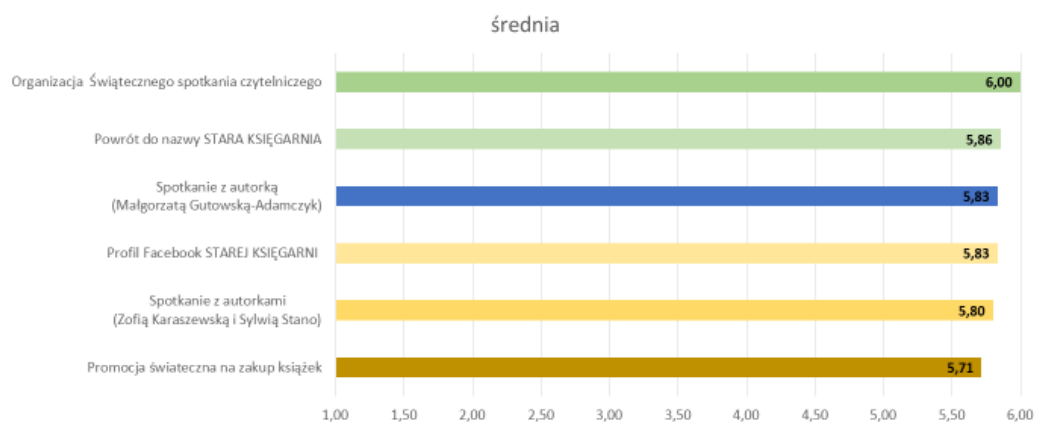
Raport z realizacji zadania „Rozwój modelowego klastra lokalnych działań pro-czytelniczych” 2018-01-28

Zadowolenie ze stopnia realizacji pomysłu

Za najlepiej zrealizowany pomysł badani uznali: Powrót do nazwy STARA KSIĘGARNIA (5,83). Dobrze ocenione zostały również pozostałe zmiany i inicjatywy przeprowadzone w ramach projektu: Organizacja Świątecznego spotkania czytelniczego (5,67), Spotkanie z autorkami (Zofią Karaszewską i Sylwią Stano), Spotkanie z autorką (Małgorzatą Gutowską-Adamczyk) (obydwa po 5,60), Promocja świąteczna na zakup książek (5,50) oraz Profil Facebook STAREJ KSIĘGARNI (5,33).

Wpływ pomysłu na chęć odwiedzenia księgarni i kupienia książki

Raport z realizacji zadania „Rozwój modelowego klastra lokalnych działań pro-czytelniczych” 2018-01-28

Zdaniem badanych pomysłem, który może mieć największy wpływ na chęć odwiedzania księgarni oraz zakup książek jest: Organizacja Świątecznego spotkania czytelniczego (średnia 6) – pokazuje to, że w przyszłości należałoby realizować podobne przedsięwzięcia. Wysoko ocenione zostały również: Powrót do nazwy STARA KSIĘGARNIA (5,86), Spotkanie z autorką (Małgorzatą Gutowską-Adamczyk) oraz Profil Facebook STAREJ KSIĘGARNI (obydwa po 5,83), Spotkanie z autorkami (Zofią Karaszewską i Sylwią Stano) (5,80) oraz Promocja świąteczna na zakup książek (5,71).

WNIOSKI

Dlaczego zależy nam na ocaleniu lokalnej księgarni w Parczewie?

Księgarnie lokalne to miejsca, które przez dziesięciolecia pełniły bardzo ważną funkcję integrowania lokalnej społeczności wokół kultury. Nigdy nie były tylko “sklepami z książkami”, ale miejscem spotkań, przestrzenią do dyskusji i jednocześnie skutecznym narzędziem do promocji czytania. Projekt Polskiej Izby Książki zachęca do powrotu do tych dobrych prospołecznych praktyk.

Projekt wspierający lokalne księgarnie w Parczewie

W Parczewie stworzyliśmy pilotażowy klaster lokalnych działań pro-czytelniczych. Wypracowane tu doświadczenia posłużą jako model do kolejnych działań w innych regionach kraju, a w szczególności w miastach liczących do 20 tys. mieszkańców, w których w ostatnich latach znikło bardzo wiele małych lokalnych księgarni.

Sytuacja zastana

W Parczewie, który według danych z grudnia 2018 roku ma 10 748 mieszkańców są dwie księgarnie – do niedawna były trzy – i trzy biblioteki.

Według Ogólnopolskiej Bazy Księgarń w województwie lubelskim wskaźnik księgarni na 10 000 mieszkańców wynosi 0,42. Dla porównania w Warszawie wskaźnik ten wynosi 1,25, w Parczewie – wskaźnik ten jest bliski 2. Miasto, które wybraliśmy jest więc nieduże, ale musi mieć potencjał czytelniczy, skoro nasycenie takimi instytucjami jak księgarnia jest duże. Potencjał potwierdzają też pracownicy bibliotek w Parczewie.

Potencjał, który należy jednakże umiejętnie wykorzystać i rozwinąć. Burmistrz miasta, pan Paweł Kędracki, urzędujący IV kadencję, na spotkaniu 12. grudnia opowiadał, że chciał zaktywizować kulturalnie Parczew. Zapraszał teatry na spektakle gościnne i oferował bilety po symbolicznych cenach. Chętnych było jednak niewielu. Sukcesem

Raport z realizacji zadania „Rozwój modelowego klastra lokalnych działań pro-czytelniczych” 2018-01-28

natomiast cieszą się lokalne inicjatywy – festiwale i koncerty. Również oferta domu kultury jest bardzo bogata i aktywizuje mieszkańców miasta. Sala wystawowa w domu kultury jest zarezerwowana na dwa lata do przodu.

Obserwacja lokalnej społeczności oraz konsultacje społeczne z dorosłymi mieszkańcami Parczewa oraz uczniami na temat tego, jak powinna zmieniać się księgarnia w Parczewie nasunęły nam następujące wnioski: (szczegóły konsultacji dostępne są w raportach na stronie PIK)

- Księgarz musi rozumieć demograficzne i gospodarcze aspekty lokalnej społeczności,
- Księgarz musi umieć odpowiednio ocenić kulturalny potencjał w swoim otoczeniu. Zadać pytania: Jakie są problemy związane z rozwojem czytania? Jeżeli mieszkańcy czytają, a nie kupują, to co czytają a dlaczego nie kupują książek? Może to kwestia potencjału gospodarczego? Może kupują w dyskoncie?

Wiemy, że lokalne księgarnie nie będą w stanie rywalizować z dyskontami jeżeli chodzi o cenę i nie w tym tkwi ich wartość. Nie cena, a osobista relacja i przywołana na początku ekonomia doświadczeń powodują, że mieszkańcy będą woleli przyjść do księgarni i tam kupić książkę. Ważna wydaje się też bliska współpraca księgarni z bibliotekami – rozwijanie inicjatyw, które wspierają wspólne działanie oraz uświadamianie korzyści dla obu stron. Np. Przy okazji spotkań autorskich księgarz może sprzedawać książki.

Kluczowa we wszystkich działaniach jest osoba księgarza. Jego charyzma, osobiste relacje z biznesem, z osobami opiniotwórczymi, z samorządem. Zadanie bycia księgarzem wychodzi bardzo daleko poza prowadzenie księgarni. Warto poszukać wsparcia.

Źródła wsparcia:

Polska Izba Książki, organizowane przez nią branżowe spotkania i szkolenia

Webinary dostępne na stronie PIK na Youtube – szkolenia internetowe dla księgarzy prowadzone przez ekspertów (J. Okuniewski, L. Majerowicz).

Stowarzyszenie Księgarzy Polskich

Oddolne nieformalne organizacje księgarskie (Księgarze Kameralni, książki kupuje kameralnie)

Ogólnopolska Baza Księgarń

Realizacja projektu

Z jednej strony zależy nam na przywróceniu dawnej roli księgarni w Parczewie, a z drugiej chcieliśmy przystosować ją do wyzwań jakie niesie nowoczesność i zmieniające się podejście do czytania.

Raport z realizacji zadania „Rozwój modelowego klastra lokalnych działań pro-czytelniczych” 2018-01-28

Działania, które powinien podjąć księgarz – wnioski na podstawie zrealizowanego projektu

1. Zbadanie rynku - czyli kto jest klientem księgarni

Księgarz powinien zdawać sobie sprawę, kto jest jego klientem i czego oczekuje od oferty. Przyjrzenie się odbiorcom i zaobserwowanie, jakie książki wybierają pozwoli na lepsze dostosowanie zamówień. Może się też okazać, że jakaś grupa odbiorców nie znajduje dla siebie oferty w księgarni. Mając odpowiednią wiedzę można lepiej dostosować ofertę i zawalczyć o nowych odbiorców.

2. Konsultacje społeczne i rozmowa z mieszkańcami miasta, w którym znajduje się księgarnia

Konsultacje społeczne mają na celu poznanie oczekiwań odbiorców wobec oferty księgarni i dalszych zmian. Mieszkańcy być może oczekują wydzielenia cichego kąciuka do czytania, kawiarni, spotkań autorskich lub poszerzenia oferty książek dla dzieci. Zmiany nie muszą być wprowadzane od razu. Warto jednak wiedzieć, w jakim kierunku zmian oczekują nasi klienci i krok po kroku realizować to, co sobie założyliśmy.

3. Współpraca z lokalnymi przedsiębiorcami, instytucjami kultury i placówkami samorządowymi

Współpraca w klastrze pro-czytelniczym – z lokalnym biznesem, szkołami, bibliotekami i urzędem – jest nieodzowna dla prosperowania księgarni. Nawiązanie współpracy może przynieść korzyści obydwu stronom. Lokalni przedsiębiorcy mogą znaleźć w księgarni wsparcie merytoryczne oraz sprezentować swoich pracownikom bony książkowe na święta. Wspierając czytelnictwo biznes może realizować swoją odpowiedzialność społeczną pozyskując jednocześnie jako przedsiębiorstwo pozytywny wizerunek. Szkoły i biblioteki zyskują dodatkową przestrzeń na spotkania i warsztaty, mogą też zaopatrywać się w księgarni w prezenty za konkursy uczniowskie. Poprośmy placówki samorządowe o pomoc w promocji wydarzeń, które mają miejsce w księgarni. Czytające i świadome społeczeństwo to wartość, na którą musimy pracować wspólnie.

4. Prowadzenie strony księgarni i mediów społecznościowych

W dobie internetu ważne jest, żeby mieć stronę internetową albo chociaż media społecznościowe, na których prezentowane będą nowości, polecane książki oraz promowane organizowane w księgarni akcje, wydarzenia i inicjatywy.

5. Odpowiednia ekspozycja książek

Raport z realizacji zadania „Rozwój modelowego klastra lokalnych działań pro-czytelniczych” 2018-01-28

Żeby pokazać nowości niezbędna jest odpowiednia wystawa oraz specjalna półka eksponująca nowe książki. Ponieważ czytelnicy ufają wyborom innych czytelników dobrym pomysłem jest stworzenie ekspozycji bestsellerów. Ułożenie książek wedle kategorii tematycznych ułatwia szukanie ciekawych pozycji. Zapewnienie drabinki dla niższych klientów i dzieci – osób chcących sięgać samodzielnie do najwyższych półek – ułatwi dostęp do książek.

6. Organizowanie spotkań autorskich

Czytelnicy chętnie spotykają swoich ulubionych autorów. Warto pamiętać, aby zapraszać pisarzy i organizować spotkania autorskie. Przyciągnie to do księgarni klientów, którzy z chęcią porozmawiają o ukochanych książkach i zdobędą autografy dla siebie lub na prezent. Ważne, żeby pamiętać o zaopatrzeniu się w większą ilość książek zapraszanego autora i odpowiednio wcześniej promować wydarzenie. Warto też znać autorów z okolic, być może chętnie poświęcą swój czas, żeby spotkać się z czytelnikami z miejsca swojego pochodzenia.

7. Utworzenie programów lojalnościowych

Po konsultacjach społecznych w Parczewie okazało się, że mieszkańcy chcą kupować książki w lokalnej księgarni, ale nie mają wyszcząającej motywacji i zachęty. Chcieli by wiedzieć, że zyskują robiąc zakupy w danym miejscu. Warto pamiętać o programach budowania więzi z klientem np. zniżki urodzinowe, 10 książka gratis, akcje zachęcające do kupienia więcej niż jednego egzemplarza książki (np. im więcej kupisz, tym mniej zapłacisz).

8. Atmosfera

Klienci księgarni oczekują, że zakup książki będzie się wiązał z pozytywnym czytelniczym doświadczeniem. Ważna jest dla nich aranżacja przestrzeni w księgarni, wygodne miejsce gdzie mogą przejrzeć książki, pomoc w wyborze odpowiedniej pozycji, którą oferuje księgarz, może wypicie kawy. Warto pomyśleć o kąciku do czytania dla klientów.

9. Aktywizacja społeczności lokalnej

Księgarnia powinna być miejscem, które integruje społeczność, w tym młodzież. Warto pomyśleć o angażowaniu młodych czytelników do współpracy w ramach wolontariatu lub na praktyki zawodowe.

10. Zagraniczne wzorce

Raport z realizacji zadania „Rozwój modelowego klastra lokalnych działań pro-czytelniczych” 2018-01-28

Planując działania księgarni warto przyjrzeć się i przeanalizować zagraniczne wzorce. Może dobieranie do książki wina albo tylko jedna książka w księgarni wydają się ekscentrycznymi pomysłami, ale zaskakiwanie klientów jest dobre. Wzbudza ciekawość i kieruje kroki w stronę księgarni.

Jaka przyszłość czeka księgarnie?

Na świecie zarówno księgarnie niezależne, jak i sieciowe starają się znaleźć sposób na jak najbardziej atrakcyjny sposób sprzedaży książki. Najistotniejszą kwestią jest znalezienie recepty na to jak sprawić, aby kupowanie książek w księgarni przerodziło się w doznanie. Tradycyjnym księgarniom trudno jest wyróżnić się na rynku – dlatego coraz więcej wagi przywiązują do tworzenia/kreowania doznań klientów. To one są bowiem czynnikiem w największym stopniu decydującym o zakupie.

Dlatego wiele księgarni zmienia się w ciche i przytulne miejsca wypełnione po brzegi książkami albo w większe przestrzenie, ale aranżowane tak, by móc w spokoju poczytać, spotkać się z autorem lub uczestniczyć w różnego rodzaju warsztatach literackich, kulinarnych bądź szydełkowania. W takim miejscu atmosfera powinna być przyjazna, a wystawy i półki przyciągać wzrok świetnym doбором literatury. Częstym pomysłem w takim miejscu jest kawiarnia.

Księgarnia Stanfords, o której pisał sam Arthur Conan Doyle w „Psie Baskervillów”, jest przykładem księgarni, która specjalizuje się w jednym temacie (od 1901 roku) – w tym przypadku są to podróże. Miejsce to jest często najważniejszym celem podróży wielu obywateli i miłośników map odwiedzających Londyn. Innym, popularnym celem turystycznym jest rzymska księgarnia Planeta. Również do Wenecji można pojechać tylko po to, by odwiedzić uroczą księgarnię „Aqua Alta”, położoną tuż nad brzegiem kanału. Specjalizacja księgarni to jedna z możliwości przyciągnięcia czytelnika. Księgarnie tematyczne są już bardzo popularne w Niemczech, np. księgarnia kryminalna Glatteis w Monachium.

Jest wiele sposobów na to, żeby uczynić z księgarni miejsce, które zachwyci czytelników, ale fakt ten nie wiąże się z bezpośrednim wzrostem zysków dla właścicieli księgarni. Celem jest sprawienie, żeby księgarnie stały się miejscem spotkań i imprez kulturalnych (*cultural destination*), gdzie przychodzą ludzie gotowi zapłacić za możliwość wysłuchania koncertu, obejrzenia filmu albo wzięcia udziału w debacie.

Stacjonarna księgarnia przyszłości będzie się zatem musiała wykazać kreatywnością i nowatorskim podejściem. Bardzo wiele wskazuje na to, że koniecznością będzie personalizacja oferty i bardzo uważne dobieranie przeznaczonych do sprzedaży książek. Nie ma jednak pewności czy stacjonarne księgarnie są gotowe na takie zmiany. Ich los jest zatem niepewny, tak jak los wspinacza, który zawisł na skalnej krawędzi.

Raport z realizacji zadania „Rozwój modelowego klastra lokalnych działań pro-
czytelniczych” 2018-01-28

Raport sporządziły:
dr Sylwia Stano
Zofia Karaszewska
styczeń 2019 r.